

Med forbehold om endringer
SPERRET til innlegget er
holdt

Gro Harlem Brundtland

SALDERINGSDEBATTEN

16. desember 1986

President

Regjeringen inviterte til samarbeid med alle grupper i Stortinget i Regjeringserklæringen i mai måned.

Vi har nå bak oss første og annen runde i omleggingen av krisen i norsk økonomi: De økonomiske krisetiltakene i vår, deretter et budsjett for 1987 som vil bety et nytt bidrag til oppryddingen og løsningen av våre akutte og mer langsiktige problemer.

Vårt land står oppe i uvanlig vanskelige oppgaver økonomisk, men også politisk. De siste par årene har brakt oss inn i en økonomisk krisesituasjon, samtidig som Stortingsvalget langt på vei la grunnlaget for en politisk og parlamentarisk krisesituasjon. Vi har derfor alle stått overfor uvanlige utfordringer, nye erfaringer og et større krav om nye løsninger, fleksibilitet og vilje til samarbeid.

1986 vil bli et spesielt år i norsk historie på så mange måter. Det gjelder vår politiske og parlamentariske utvikling, det gjelder forholdene i norsk arbeidsliv og inntektsoppgjørenes innflytelse på samfunnsutviklingen, og det gjelder vårt samfunns avhengighet av oljemarkedet og utviklingen internasjonalt.

Gjennom høsten har vi fått erfare at politisk strid og drakamp også kan koste mye, og kan svekke nasjonens samlede interesser. Manglende flertallsløsninger og usikkerhet og uklarhet når man ser på oss utenfra, har hatt innflytelse på landets økonomiske situasjon.

Derfor er det en stor lettelse i befolkningen og i norsk næringsliv generelt for at budsjettet er i havn, og at grunnlaget er lagt for en ansvarlig helhetsløsning.

Regjeringen kan konstatere at vi har fått full oppslutning om meget store deler av våre forslag, og at det har vist seg mulig, gjennom forsøk på å finne frem til rimelige fellesløsninger å skape flertall på et forsvarlig grunnlag, for det som gjenstod.

Budsjettet representerer en ny kurs og nye prioriteringer. Det er tilpasset en annen økonomisk virkelighet. Både fallet i oljeprisene og de store ubalansene i vår interne økonomi krever en omlegging.

Men budsjettet representerer også en ny linje.

Det gjelder bl.a. forholdet mellom privat og offentlig forbruk. Vi legger nå opp til å begrense det private forbruk gjennom en moderat øking i skatter og avgifter, men likevel slik at det samlede skatte- og avgiftsnivå ikke blir høyere til neste år enn det har vært siste halvår 1986. Også for de offentlige utgiftene er det vist tilbakeholdenhet slik at det totalt sett nærmest er 0-vekst, men samtidig en klarere prioritering. I trange tider opprettholder vi de viktigste velferdsordninger og styrker innsatsen for et framtidsrettet næringsliv.

Det gjelder i fordelingspolitikken der skatteopplegget har fått en klart utjevneende virkning mellom høye og lave inntekter, og der vi tetter igjen smutthull i skattesystemet.

Det gjelder i næringspolitikken der det satses markert sterkere enn tidligere for langsiktig kompetanseutbygging og fornuftig omstilling, og på en styrking av vårt konkurranseutsatte næringsliv.

Men også profilen på skatteopplegget er godt i samsvar med de hovedprinsipper Regjeringen bygde sitt forslag på. Det gjelder også for det samlede omfang av skatter og avgifter. De tilløp til

dramatikk omkring skatteforslagene som det har vært i løpet av høsten, kan ikke overskygge dette faktum.

Regjeringen hadde ønsket en enda sterkere tilstramming i det private forbruk og større overgang til bruttobeskatning. Dette har betydning for å bidra til en bedre utvikling når det gjelder renten og kredittmarkedet.

I et Storting som ikke kan fatte vedtak i noen sak uten i et tverrpolitisk samarbeid, har vi på tvers av partigrensene høstet erfaringer som jeg håper kan bidra positivt til å styrke evnen til ansvarlige og langsiktige løsninger, når vi nå går inn i 1987.

Regjeringen vil legge opp til et samarbeid med sikte på å skape et saklig og konstruktivt grunnlag for politiske løsninger, ikke minst med tanke på store og nødvendige reformtiltak som et bedre skattesystem og en sikring av Folketrygdens finansiering og fremtid. Men, dette har generell gyldighet. Nasjonale interesser krever av oss alle, Regjering og Storting, partier og organisasjoner, banker og næringsliv, en fornyet evne og vilje til å bære i fellesskap.

Budsjettet er et skritt på veien. Samtidig vet vi at vi raskt må videre. Vi må få til reformer som gir økte muligheter for økonomisk styring og fordeling og som samtidig stimulerer til riktige investeringer, fornyelse og utvikling.

Jeg har forstått situasjonen og debattene i høst slik at det er betydelig vilje hos flertallet til å gå videre i et målrettet arbeid for å styrke verdiskapningen, bedre inntektsgrunnlaget og fordelingen, bremse på det lånefinansierte forbruket og på skattemotiverte investeringer og å oppnå nødvendig kredittpolitisk styring til å sikre et lavere rentenivå.

Regjeringen arbeider videre med flere saker av denne art som vil bli fremmet i 1987, bl.a. skattemeldingen, og har håp om at vi vil lykkes med fremsynte beslutninger, til tross for en vanskelig og uvant parlamentarisk situasjon.

Det har vist seg at tyngdepunktet og grunnlaget for flertall i Stortinget er skapt i samarbeid med mellompartiene.

Et sak- til sak-samarbeid vil samtidig vise at det - avhengig av saksfelt - blir skapt løsninger med varierende former for flertall. Det er også grunn til å minne om hvor mange saker det er, både i innenriks- og i utenrikspolitikken, som det er felles oppfatninger av og som det skapes enstemmighet om. Kanskje er det også viktigere enn på lenge å understreke det vi er enige om, i stedet for å konsentrere krefter og fantasi om å understreke stridssaker og uenighet.

Bildet av vårt politiske system vil lett bli preget av slag og strid, og ikke minst av usikkerhet, i en situasjon som vi må leve med også i de kommende nesten tre år, uten grunnlag for annet enn mindretallsregjering. Regjeringen legger derfor stor vekt på å bidra til at landets interesser kan sikres.

I en økonomisk meget vanskelig situasjon med betydelig fall i oljeinntektene, har vi klart å få i havn et statsbudsjett med et betydelig overskudd. Det er oppnådd enighet om en økonomisk tilstramning som vi må tiår tilbake for å finne maken til. Det viser tross alt at vårt politiske miljø makter å treffe de avgjørelser som er nødvendige. Det viser også omverdenen at norsk økonomi er til å satse på også i framtida.